

## БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

## Бастауыш сынып оқушыларын әдемі жазуға үйрету

ЖАРИЯЛАНДЫ  
15.12.2024СІЛТЕМЕ  
<https://bilimger.kz/172890/>**Нұрсұлтанова Нұргүл Бегайдарқызы***«Р.Мәрсеков атындағы орта мектебі» КММ қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі***Бастауыш сынып оқушыларын әдемі жазуға үйрету**

Бастауыш сынып оқушыларының әдемі жазу дағдыларын қалыптастыру білім беру процесінің маңызды аспектілерінің бірі болып табылады. Әдемі жазу тек оқушының сауатты жазу қабілетін қалыптастырып қоймай, сонымен қатар оның жалпы дамуына, яғни қол моторикасын жетілдіруге, зейінін арттыруға және тәртіпке үйренуге ықпал етеді. Бастауыш сыныптағы оқушылардың әдемі жазуы олардың оқу үлгерімін жақсартады және білімге деген ынтасын арттырады. Әдемі жазу бала өмірінде үлкен рөл атқарады. Бұл дағды олардың ұқыптылығын арттырумен қатар, оқуға деген қызығушылығын күшейтеді. Сонымен қатар, жазу кезінде қолдың ұсақ моторикасы дамиды, бұл бала миының жұмысын жақсартуға ықпал етеді. Әдемі жазу баланың өзін-өзі бағалауын арттырып, өз жұмысынан ләззат алуға мүмкіндік береді. Әдемі қолжазба оқу процесін жеңілдетеді, себебі мұғалімдер мен ата-аналар оқушының жазуын оңай оқи алады. Жазу дағдысын қалыптастыру үшін қолайлы орта құру маңызды. Ең алдымен, жарықтандыру мен жазу үстелінің дұрыс орналасуы қажет. Жарық көзі баланың сол жағында орналасуы керек, ал оң қолмен жазатын балалар үшін жарық оң жақтан түсуі тиіс. Бұл көздің шаршауын болдырмауға көмектеседі. Баланың дұрыс отыру қалпы да маңызды, себебі дұрыс отырмау омыртқаның қисықтығына әкелуі мүмкін. Қаламсапты дұрыс ұстау дағдысын үйрету де осы кезеңде орындалуы керек. Әріптерді, сөздерді және сөйлемдерді жазу дағдыларын дамыту үшін түрлі әдістер қолданылады:

**Қолды жаттықтыруға арналған дайындық жаттығулары:** Бұл жаттығуларға шеңберлер, толқындар, тіке және көлбеу сызықтар салу жатады. Мұндай жаттығулар баланың қол бұлшықеттерін дамытып, жазуға дайындайды.

- Әріптерді жазу:** Балаларды әріптердің формасын дұрыс жазуға үйрету қажет. Әріптердің үлкен-кішілігі, еңкіштігі және олардың бір-бірімен байланысы үлкен мәнге ие.

- **Сөздер мен сөйлемдерді жазу:** Оқушы әліппені меңгергеннен кейін, оларды сөздер мен сөйлемдер жазуға үйрету керек. Бұл кезеңде жазу жылдамдығы мен сапасы қатар дамиды.

#### 4. Мотивация және шығармашылықты қолдау

Балалардың әдемі жазуға ынталандыру үшін мотивация тәсілдерін қолдану өте маңызды. Мысалы:

- **Мақтау және марапаттау:** Баланы мақтау, оның жетістіктерін атап өту, ынтасын арттыруға көмектеседі. Марапаттау жүйесін енгізу арқылы балалардың жазу дағдысын жақсарту мүмкіндігі артады.
- **Шығармашылық тапсырмалар:** Әңгіме жазу, өлең шығару немесе өз бетімен қысқа мәтіндер жазу арқылы балалардың жазу қабілеті мен шығармашылық ойлау дағдылары дамиды.
- **Жарыстар мен байқаулар:** Мектеп деңгейінде әдемі жазу байқауларын ұйымдастыру арқылы балалардың ынтасын арттыруға болады.

#### 5. Жазу құралдарын таңдау

Әдемі жазуға үйрету кезінде дұрыс жазу құралдарын таңдау маңызды рөл атқарады. Баланың қолына ыңғайлы, сапалы қалам мен қарындаштар болуы керек. Қаламсаптың ұшы тым қатты немесе жұмсақ болмауы тиіс. Жолдары айқын, парақтары сапалы дәптерлерді қолдану жазу процесін жеңілдетеді. Арнайы дәптерлер мен гельді қаламдар да қолданылуы мүмкін.

#### 6. Әдістемелік ұсыныстар

Оқушылардың әдемі жазу дағдыларын қалыптастыру үшін мұғалімдер мен ата-аналарға келесі әдістемелік ұсыныстар беріледі:

- **Сабақ барысында арнайы уақыт бөлу:** Мұғалімдер әр сабақта бірнеше минутты жазу жаттығуларына арнап, балалардың жазу дағдысын дамытуы керек.
- **Жеке жұмыс:** Әрбір баланың жеке қажеттіліктеріне қарай жұмыс істеу. Кейбір балаларға арнайы назар аударуды қажет етеді.
- **Үй жағдайында жаттығу жүргізу:** Ата-аналар балаларымен бірге үйде қосымша жаттығулар өткізе алады.

#### 7. Тәжірибелік мысалдар

Әлемдегі түрлі елдер мен мектептерде әдемі жазуға үйретудің өзіндік ерекшеліктері бар. Мысалы, Жапония мен Қытайда каллиграфия сабақтары енгізілген, ал еуропалық

мектептерде әдемі жазу курстары ерте жастан басталады. Қазақстан мектептерінде де бұл дағдыға үлкен мән беріледі, сондықтан оқушыларға арнайы дәптерлер мен құралдар қолданылады.

## 8. Қорытынды

Қорытынды бөлімде әдемі жазудың бала өміріне тигізетін оң әсерлері тағы да атап өтіледі. Жазу дағдысын дамытуға арналған ұсыныстар мен әдістемелер білім беру процесінің тиімділігін арттырып, оқушылардың оқу үлгеріміне оң ықпал етеді.

## 9. Қолданылған әдебиеттер

10. Сейітқұлова, М. Жазу өнері: бастауыш мектепте әдемі жазуды дамыту әдістемесі. Алматы: Білім баспасы, 2018.
11. Ахметова, Г. Баланың қол моторикасын дамыту. Астана: Ұлағат, 2020.
12. Johnson, R. Handwriting in Early Childhood Education. New York: McGraw-Hill, 2019.

**ҚМ АА** Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.